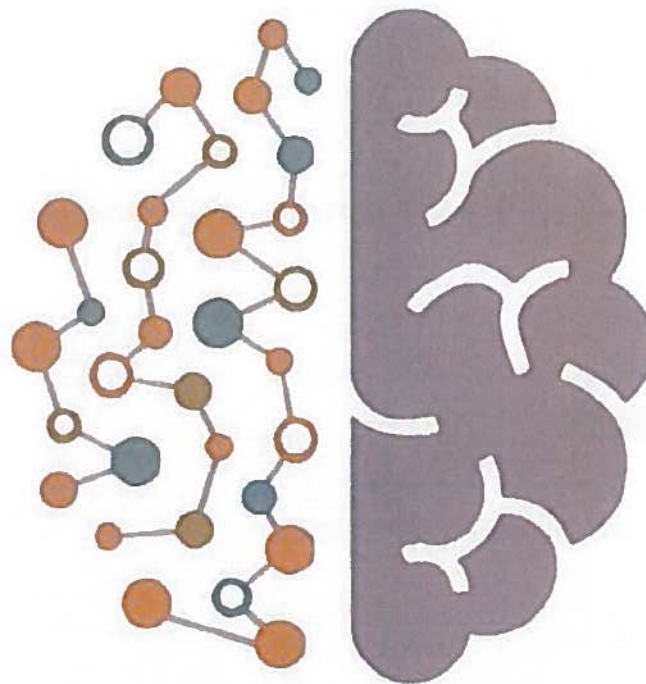

LIMC

LAND INFORMATION MANOEUVRE CENTRE

Weekly update Des- / Misinformatie

Week 34, 11 t/m 18 AUG 2020

Inhoudsopgave

1. Leeswijzer
2. Inleiding
3. Conclusies
4. Verdieping: Onduidelijkheid biedt ruimte voor complottheorieën
5. Narratief 5G
6. Narratief [REDACTED]
7. Narratief Rusland versus Europese Unie
8. Narratief Virus

Bijlagen

[1] Leeswijzer

In het eerste gedeelte leest u een onderwerp ter verdieping. Deze week: **Onduidelijkheid** biedt ruimte voor **complottheorieën**. In het tweede deel van dit product leest u de actuele updates van de vier gevestigde desinformatie-narratieven: 5G, **Rusland vs. Europese Unie** en het Virus-narratief.

In dit product wordt gewerkt met een mate van waarschijnlijkheid in relatie tot de gegeven duiding, conclusies of assessments. In de onderstaande tabel is de mate van waarschijnlijkheid toegelicht.

Terminologie	Confidence level
Zeer waarschijnlijk	80-90%
Waarschijnlijk	60-80%
Mogelijk	40-60%
Onwaarschijnlijk	20-40%
Zeer onwaarschijnlijk	0-20%

[2] Inleiding

Des- en misinformatie in relatie tot COVID-19 hebben een negatief effect op onze samenleving. De overheid wordt daar in toenemende mate mee geconfronteerd. Het duiden van des- en misinformatie in relatie tot COVID-19 is essentieel om snel te kunnen bepalen of, hoe en door wie gereageerd moet worden op een bepaald narratief.

Als ondersteuning richt het LIMC zich op het interpreteren van beschikbare data en het schrijven van aanvullende *assessments*. Dit doet het LIMC aan de hand van de volgende hoofd- en deelvragen:

Hoofdvraag:

In hoeverre beïnvloedt des- en misinformatie in relatie tot COVID-19 de Nederlandse samenleving?

Deelvragen:

1. Wat zijn de heersende narratieven of thema's?
2. Wat is de invloed van des- en misinformatie in relatie tot COVID-19 op het openbaar bestuur?
3. Wat is de invloed van des- en misinformatie in relatie tot COVID-19 op de Nederlandse cohesie?

De vier heersende narratieven uit deelvraag 1 worden wekelijks gemonitord door het LIMC. Dit product schetst de ontwikkelingen die deze narratieven de komende drie maanden mogelijk door zullen maken. De verschillende narratieven zijn onderworpen aan een aantal analysetechnieken die tot *scenario building* leiden. Het resultaat hiervan is een overzicht van mogelijke toekomstscenario's per narratief voor de korte termijn (tot oktober 2020).

Gezien de huidige juridische restricties op deze opdracht zijn wij beperkt in het monitoren van de scenario's. Het is vooralsnog niet mogelijk om bronmateriaal met persoonsgegevens te verwerken in onze analyses. Om deze reden zijn wij genooddaakt onze *assessments* hoofdzakelijk te baseren op berichtgeving in nieuwsmedia. Daarnaast beperken de juridische restricties het LIMC om de intentie van bronnen te onderzoeken. Het is hierdoor onmogelijk om te achterhalen of er sprake is van des- of misinformatie. Derhalve wordt in dit stuk enkel gesproken over des-/ misinformatie.

Tot slot hebben we een drietal mogelijke scenario's opgenomen (zie bijlage 5) die gelden voor de middellange termijn (tot januari 2021). Deze scenario's zijn niet toegespitst op onze heersende narratieven, maar behelzen de mogelijke impact van des- en misinformatie in zijn geheel. Dit is nodig om de termijn te kunnen verlengen naar zes maanden (de narratieven veranderen te snel om hierover op lange termijn uitspraken te doen) en om te voorkomen dat we eventuele nieuw opkomende narratieven over het hoofd zien door onze focus te veel op onze vier heersende narratieven te leggen.

[3] Conclusies

Heersende narratieven

- In de afgelopen week is het 5G-narratief nauwelijks in de traditionele media belicht geweest. Hiermee blijft het "narratief dooft uit" scenario valide. Na het verlies van het kort geding van Stop5GNL op 25 mei 2020 wordt vandaag, 18 augustus 2020, de datum van het hoger beroep vastgesteld. Berichtgeving over het hoger beroep genereert mogelijk meer aandacht voor dit narratief.
- De afgelopen week is de aandacht voor het '██████' narratief gelijk gebleven. Het narratief zelf blijft ongewijzigd, waarbij het belichten van de onduidelijkheid omtrent de veiligheid van een toekomstig vaccin een voedingsbodem is. Het blijft mogelijk dat er, juist doordat de nadruk gelegd wordt op ontkrachting, aanhoudende aandacht is voor dit narratief.
- Afgelopen week heeft het Rusland vs. Europese Unie narratief geen significante ontwikkeling meegemaakt. Door de aankondiging van Rusland een COVID-19 vaccin te hebben ontwikkeld is er in zowel Nederlandse als internationale media meer berichtgeving in relatie tot het narratief. In Nederland worden er voornamelijk kanttekeningen geplaatst bij de ontwikkeling en werking van het vaccin, deze kritische noot zorgt echter nog niet voor een verschuiving in de aanhang van het narratief. In de internationale media verschijnen naast de kritische noot ook artikelen in de media die duiden op desinformatie. Dit zou in de toekomst kunnen leiden tot meer draagvlak voor het narratief Rusland vs. Europese Unie in zowel het buitenland als Nederland.
- Afgelopen week heeft het Virus-narratief zich ontwikkeld richting het scenario "Politiestaat". De hevige kritiek van afgelopen week op het overheidsbeleid levert waarschijnlijk meer onduidelijkheid op in de maatschappij waardoor er mogelijk meer draagvlak ontstaat voor het Virus-narratief onder de Nederlandse bevolking. Ook is het zeer waarschijnlijk dat er nieuwe COVID-19 gerelateerde maatregelen worden afgekondigd, welke nu al leiden tot discussie op sociale media. Daarnaast is de naderende introductie van de corona-app waarschijnlijk aanleiding tot een hernieuwde privacy-discussie.

Verdieping "Onduidelijkheid biedt ruimte voor complottheorieën"

- Onduidelijkheid in communicatie vanuit de overheid, officiële instanties en het ontbreken van een heldere onderbouwing voor afgekondigde maatregelen kunnen op termijn leiden tot een toename van wantrouwen richting overheidscommunicatie. Daarbij is het onwaarschijnlijk dat het vertrouwen nog hersteld kan worden bij de vooralsnog relatief kleine groep personen, die het geloof in overheidscommunicatie reeds volledig verloren is.

[4] Verdieping: Onduidelijkheid biedt ruimte voor complottheorieën

Aanleiding

Het LIMC signaleert dat, hoewel het vertrouwen in de politiek en instituties nog steeds bovengemiddeld hoog is, onduidelijkheid omtrent het officiële beleid meer ruimte biedt voor complottheorieën.

Verskillende wetenschappers stellen dat een voldoende basis van politiek en institutioneel vertrouwen momenteel bepalend is voor de mate waarin een samenleving slaagt de verspreiding van het virus terug te dringen.[1]

Langlopend onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) wijst uit dat, vergeleken met inwoners van veel andere landen, Nederlanders over het algemeen een bovengemiddeld vertrouwen hebben in instituties en de politiek. Het institutioneel en politiek vertrouwen in Nederland lijkt aan het begin van de coronacrisis nog verder te zijn toegenomen: het vertrouwen lag in april op het hoogste niveau sinds het begin van de metingen in 2008. Het vertrouwen in de regering vertoonde de sterkste stijging, gevolgd door het vertrouwen in de Tweede Kamer.[2]

Volgens de meest recente cijfers (8-12 juli 2020) van het gedragswetenschappelijke onderzoek COVID-19 (RIVM en NIVEL) lijkt er nog steeds een groot vertrouwen te zijn onder de bevolking ten aanzien van de manier waarop de Nederlandse overheid probeert het coronavirus onder controle te houden. 72% heeft (veel) vertrouwen versus slechts 5% dat (helemaal) geen vertrouwen heeft.

In vergelijking met vorige metingen is het percentage van de bevolking dat vertrouwen heeft in de manier waarop de Nederlandse overheid probeert het coronavirus onder controle te houden op ongeveer hetzelfde niveau gebleven. Echter, uit hetzelfde onderzoek blijkt dat 51% de gedragsregels soms inconsistent vindt. Daarvan geeft vervolgens 35-41% van de deelnemers aan dat ze in de war raken, minder gemotiveerd zijn om de regels op te volgen en niet weten wat te moeten doen.[3]

Uit eerder analyses van het LIMC is naar voren gekomen dat onder andere (ogenschijnlijke) tegenstrijdigheid in berichtgeving, onduidelijkheid onder experts, (overheids-) transparantie en consistentie van invloed zijn op het vertrouwen wat men heeft in de overheid, en daarmee indirect op de legitimiteit van de COVID-19 richtlijnen en het opvolgen daarvan.

[1] The Atlantic, <https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2020/03/thing-determines-how-well-countries-respond-coronavirus/609025/> (geraadpleegd op 14-08-2020).

[2] Sociaal en Cultureel Planbureau, 'Maatschappelijke gevolgen van Corona: Verwachte gevolgen van corona voor de opvattingen en houdingen van Nederlanders', (geraadpleegd op 14-08-2020).

[3] RIVM, <https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/maatregelen-welbevinden/communicatie-en-vertrouwen> (geraadpleegd op 14-08-2020)

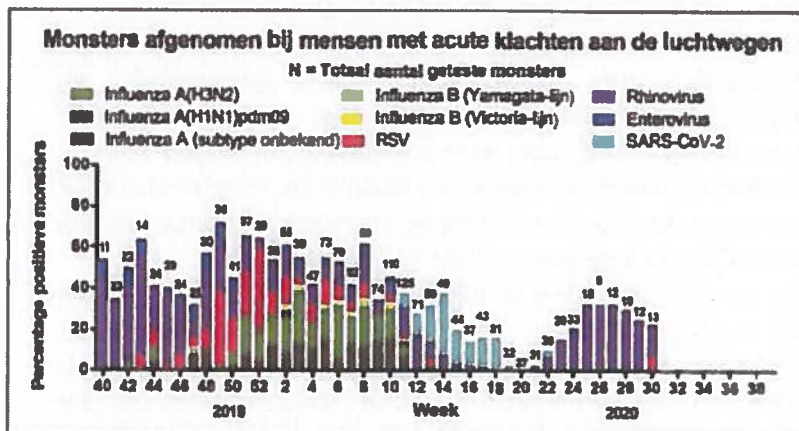
Context

Aspecten die mogelijk onduidelijkheid veroorzaken zijn ten eerste de overheidscommunicatie zelf. Ten tweede bestaat er een discussie rondom de (wetenschappelijke) basis voor het beleid. Ook deze discussie zorgt mogelijk voor meer ruimte voor mensen die complottheorieën aanhangen. Als laatste ontstaat er een steeds grotere onduidelijkheid rondom de geïmplementeerde maatregelen.

Een voorbeeld van onduidelijke overheidscommunicatie is de afkondiging van de quarantaineplicht. In een brief aan de Tweede kamer kondigde [REDACTED] op 11-08 een verplichte quarantaine aan voor mensen die in nauw contact zijn geweest met iemand die besmet is met COVID-19, evenals mensen die terugkeren naar Nederland uit een 'oranje' gebied.[1]

Echter, op 12-08 werd de quarantaineplicht uitgesteld, onder druk van een kritische Tweede Kamer. [REDACTED] wil langer nadenken over de maatregel en advies inwinnen bij het OMT alvorens hij een knoop doorhakt en weer met de Kamer in debat gaat.[2][3]

Ook de communicatie van officiële instanties zoals het RIVM, is regelmatig een bron van onduidelijkheid. Op de site van het RIVM zijn meerdere grafieken te vinden die pogen de situatie in Nederland visueel weer te geven. Vooral een bepaalde grafiek, waar data afkomstig van het NIVEL in verwerkt is, heeft op sociale media stof doen opwaaien. In eerste oogopslag lijkt de grafiek uit te wijzen dat er de laatste paar weken geen mensen meer positief zijn getest voor het SARS-CoV-2 virus. [4]

Abbeelding 01. Een snapshot van de grafiek zoals weergegeven op de webpagina van het RIVM.

[1] Algemeen Dagblad, <https://www.ad.nl/binnenland/kabinet-scherpt-regels-aan-wie-nauw-contact-had-met-coronapatient-moet-verplicht-in-quarantaine~a4fd7fe1/> (geraadpleegd op 14-08-2020)

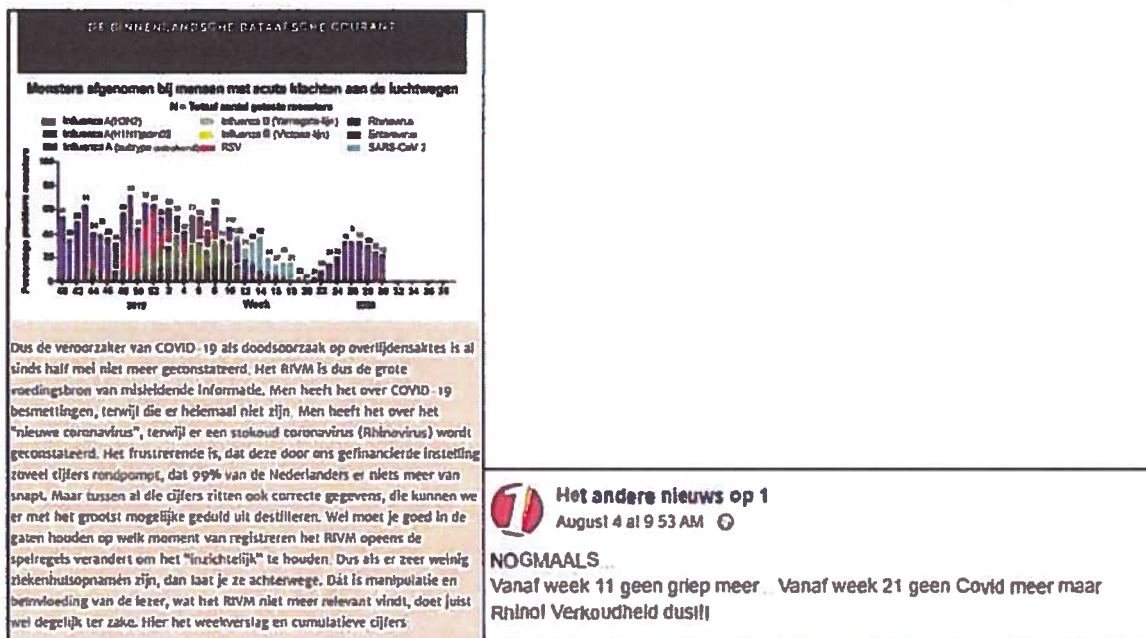
[2] Algemeen Dagblad, https://www.ad.nl/binnenland/uitstel-van-verplichte-quarantaine-valt-slecht-bij-veiligheidsregio-s~a6b0d117?utm_source=facebook&utm_medium=social&utm_campaign=socialsharing_web (geraadpleegd op 14-08-2020)

[3] NRC, <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/08/12/chaotisch-beleid- onder-vuur-a4008664> (geraadpleegd op 14-08-2020)

[4] RIVM, <https://www.rivm.nl/griep-grieprik/feiten-en-cijfers> (geraadpleegd op 17-08-2020)

De verklaring waarom dit zo is, is echter omslachtig omschreven, en staat bovendien in de begeleidende tekst en niet bij de grafiek zelfs. De grafiek zelf duikt inmiddels, zonder uitleg of context, op sociale media meermalen op als onderbouwing voor de stelling dat het virus weg is.

Afbeelding 02. Twee voorbeelden van de vele reacties op sociale media.

Ook de discussie rondom het wetenschappelijke bewijs voor het beleid en de maatregelen laait zo nu en dan weer op en creëert ruimte voor mensen die complottheorieën aanhangen. De stelling van het RIVM rondom het dragen van niet-medische mondkapjes, is dat het niet nodig is om deze in je privétijd te dragen. Enkel in het openbaar vervoer zijn deze mondkapjes volgens het RIVM nodig, omdat men daar niet voldoende afstand van elkaar kan houden. Hierbij wordt opgemerkt dat er slechts beperkt wetenschappelijk bewijs is voor de effectiviteit van deze kapjes. [1]

Tijdens de persconferentie van 30 juli 2020 verwees [REDACTED] RIVM naar een Noors onderzoek, waaruit zou blijken dat gezichtsmaskers alleen zin hebben als het niet mogelijk is om afstand te houden. De [REDACTED] heeft echter inmiddels verklaard dat het onderzoek inmiddels achterhaald is; nieuwe inzichten laten zien dat het wel degelijk goed is om mondkapjes te dragen. Het nieuwe onderzoek moet nog verschijnen. [2] [3]

Het RIVM volgt overigens hiermee wel het advies van de WHO en het ECDC, die stellen dat ondanks indirect bewijs voor het dragen van mondkapjes, 'het wijdverspreid dragen van maskers door gezonde mensen in de maatschappij nog niet wordt ondersteund door direct wetenschappelijk bewijs.' [4]

[1] RIVM, <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/mondkapjes> (geraadpleegd op 17-08-2020).

[2] ODS, <https://www.dagelijksestandaard.nl/2020/07/rivm-xxxxxx-staat-voor-paal-noorse-anti-mondkapjesonderzoeker-die-hij-citeerde-is-van-mening-veranderd/>; (geraadpleegd op 17-08-2020).

[3] EenVandaag, <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/noors-mondkapjesonderzoek-waar-rivm-zich-op-baseert-is-deels-achterhaald/> (geraadpleegd op 17-08-2020)

[4] <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public/when-and-how-to-use-masks> (geraadpleegd op 14-08-2020)

Diverse wetenschappers hebben in een uitzending van Nieuwsuur [REDACTED] kritiek geuit op de werkwijze van het OMT. Zij wijzen erop dat de totstandkoming en onderbouwing van de OMT-adviezen geheim zijn en daardoor niet te controleren en weinig transparant.

Door het ontbreken van een wetenschappelijke onderbouwing 'blijft het onduidelijk of de adviezen gebaseerd zijn op de mening van experts of hard wetenschappelijk onderzoek', aldus een van de wetenschappers.

Een andere wetenschapper die meerdere keren deel heeft mogen nemen aan het OMT hekelt het geheimhoudingsbeleid. 'Ik ben dit als wetenschapper niet gewend. Wij spreken juist open met elkaar, wij spreken elkaar vooral tegen.' [1]

Het RIVM liet desgevraagd weten dat 'het niet de taak is van het OMT om een wetenschappelijke dissertatie te leveren, maar om – op grond van de kennis, ervaring en debat van de brede groep deskundigen – het op dat moment best mogelijke professionele advies te geven.' [2]

De discussie laaide op sociale media verder op na een uitzending van [REDACTED] waar een [REDACTED] stelt dat de GGD niet open staat voor nieuwe wetenschappelijke inzichten waaruit blijkt dat het coronavirus wel degelijk door de ventilatie in gebouwen verspreid kan worden. De wetenschapper, die onderzoek had gedaan in een gebouw waar een corona-uitbraak was geweest, merkte op dat hij werd verwelkomd met niets dan tegenwerking en scepsis van de GGD en het RIVM, en dat er druk op hem werd uitgeoefend om niet met de pers te praten. [3] Hoewel hij onderkent dat het onrealistisch is om te verwachten dat er enkel op basis van zijn onderzoek een discussie omtrent aëroge overdracht wordt afgerond, hekelt hij de opstelling van het RIVM, die geen ruchtbaarheid heeft gegeven aan de aanpassing van de Ventilatie richtlijnen. [4]

Replying to @op1npo

De manier waarop het virus zich verspreidt is een "inconvenient truth". De maatregelen die genomen zouden moeten worden hebben te grote ongewenste effecten. Het virus is onschuldig totdat het tegendeel bewezen is. Het RIVM is de advocaat van het virus in plaats van de aanklager.

Replying to @op1npo

De overheid! De gestapo van het volk.

Replying to @op1npo

Die is wel kenmerkend, het is al vaker gebeurd dat de politiek zich inhoudelijk met onderzoeken bemoeit, denk maar aan het wodc schandaal. Dit zou dus betekenen dat het stelselmatig gebeurd, dan ga je nadenken hoe dat bij de #boeren en #stikstof misschien wel gebeurd. Het is stuk

Replying to @op1npo

Wie gaat een rechtszaak tegen RIVM en consorten starten.

Replying to @op1npo

Verschrikkelijk de GGD en de RIVM zijn niet te vertrouwen. Het ventilatiesysteem van die ene afdeling was anders en niet goed vandaar die besmetting. Hoe kunnen wij de overheid nog vertrouwen? Zij spelen onder één hoedje.

Abbeelding 03. Voorbeelden van de vele reacties op sociale media op de Op1 uitzending.

[1] NOS, <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2331727-wetenschappers-bekritiseren-gebrek-aan-openheid-corona-adviezen.html> (geraadpleegd op 17-08-2020).

[2] NOS, <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2331726-volledige-reactie-van-het-rivm-na-kritiek-op-omt-adviezen.html> (geraadpleegd op 17-08-2020).

[3] DDS, <https://www.dagelijksestandaard.nl/2020/08/ggd-bewaakt-doofpot-rondom-coronavirus-en-ventilatie-microbioloog-mag-het-niet-onderzoeken-niet-met-pers-praten/> (geraadpleegd op 14-08-2020).

[4] Volkskrant, <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/voor-ons-was-er-genoeg-reden-om-uit-voorzorg-te-willen-waarschuwen~b0d9b571/> (geraadpleegd op 14-08-2020).

Vanaf 05 augustus 2020 is het in bepaalde delen van de steden Rotterdam en Amsterdam verplicht een mondkapje te dragen [1]. Hoewel vanuit verschillende hoeken een roep om een nationale mondkapjesplicht klinkt [2] is dit tot op heden niet ingevoerd. Onder anderen [REDACTED] RIVM heeft dit in de nationale media belicht. Het besluit de mondkapjesplicht niet landelijk in te voeren [3] vergroot het gevoel van onduidelijkheid onder de Nederlandse bevolking, met name wanneer personen, die gezien worden als experts, het officiële beleid in twijfel trekken.

Een voorbeeld van onduidelijkheid is de situatie op de Albert Cuyp markt in Amsterdam. Vele marktverkopers snappen niet waarom er op 'hun' markt wel een mondkapjesplicht geldt, maar in andere delen van de stad niet. 'Wij worden gediscrimineerd', zegt een van de verkopers. 'Waarom wij wel, maar de Dappermarkt niet? Gelijke monniken, gelijke kappen!' [4]

Ook de registratieplicht in de horeca zorgt voor verwarring, zowel bij de ondernemers als de klanten. Het is onduidelijk of klanten geweigerd mogen worden als ze zich niet registreren, en daarnaast weten ondernemers vaak niet hoe lang ze de persoonsgegevens mogen en/of moeten bewaren. [5]

Meerdere hoogleraren hebben het kabinet opgeroepen duidelijker te communiceren. 'Alleen via persconferenties vertellen wat de regels zijn om een tweede golf te voorkomen, is niet meer voldoende... kies voor media, waarmee je alle doelgroepen, ook jongeren, kunt bereiken', aldus de hoogleraren. [6]

Naast alle voorbeelden van onduidelijkheid is er een groep mensen die alle COVID-19 gerelateerde berichtgeving in twijfel trekt, omdat deze groep het bestaan van het virus ziet als een onderdeel van een groter complot. Afgelopen week is een artikel verschenen in de Trouw over complotdenken met de titel: 'Eén op de tien Nederlanders gelooft dat er rond corona vieze spelletjes worden gespeeld'. [7] Onderzoeksbureau Kieskompas heeft middels vragenlijsten, die ingevuld zijn door bijna 8000 mensen, uitgezocht hoe groot de groep is die gelooft dat er achter het COVID-19 virus een "duister" geheim zit. Over het geheel genomen blijkt uit het onderzoek van Kieskompas dat een ruime meerderheid van de Nederlanders niet in complotten gelooft. 'Toch is de grofweg 10 procent die dat wel doet een factor om rekening mee te houden', stelt een onderzoeker van Kieskompas.

[1] NU, <https://www.nu.nl/coronavirus/6067700/mondkapje-vanaf-5-augustus-verplicht-in-delen-van-amsterdam-en-rotterdam.html> (geraadpleegd op 17-8-2020)

[2] Hart van Nederland, <https://www.hartvannederland.nl/nieuws/2020/landelijk-mondkapjesplicht-rivm/> (geraadpleegd op 17-8-2020)

[3] AT5, <https://www.at5.nl/artikelen/203500/geen-landelijke-mondkapjesplicht-mogelijk-wel-lokaal> (geraadpleegd op 17-8-2020)

[4] Volkskrant, <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/aahaa-weer-een-twijfelgeval-de-lastige-praktijk-van-een-plaatselijke-coronamaatregel~b2f5ed04/> (geraadpleegd op 17-08-2020)

[5] Parool, <https://www.parool.nl/amsterdam/registratieplicht-op-een-terras-hoef-je-wel-niet-je-gegevens-achter-te-laten~b8491a90/> (geraadpleegd op 17-08-2020)

[6] NRC, <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/08/13/elf-hoogleraren-persconferenties-geven-is-niet-meer-penooeg-a4008692> (geraadpleegd op 17-08-2020)

[7] Trouw, <https://www.trouw.nl/binnenland/een-op-de-tien-nederlanders-gelooft-dat-er-rond-corona-vieze-spelletjes-worden-gespeeld~bd99ce41/> (geraadpleegd op 17-08-2020)

Duiding

Mensen zijn in tijden van crisis altijd op zoek naar houvast en duidelijkheid. Complottheorieën die circuleren op sociale media vullen voor een gedeelte van de bevolking deze behoefte, met name als de overheid deze duidelijkheid niet kan verschaffen.

Hoewel op sociale media met regelmaat negatief gereageerd wordt op specifieke maatregelen, kenmerken veel reacties zich door een algeheel anti-overheidssentiment waarbij alle genoemde voorbeelden van onduidelijkheid aangehaald worden. Dit is het meest zichtbaar op sites waar complottheorieën gedeeld worden. De reacties op artikelen in traditionele media zijn over het algemeen genuanceerder.

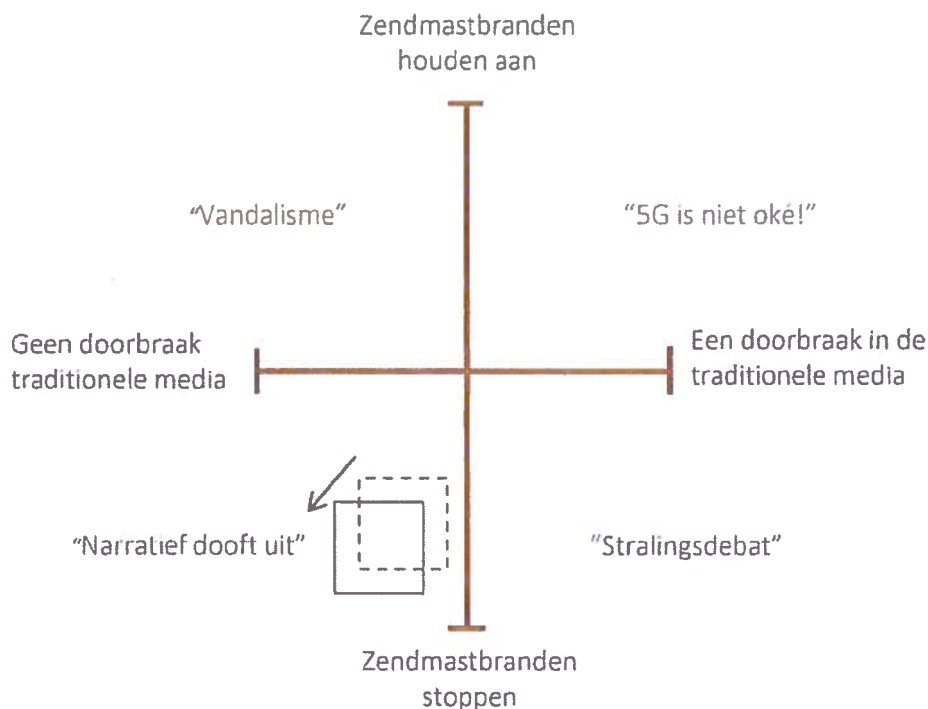
Onduidelijkheid in communicatie vanuit de overheid, officiële instanties en het ontbreken van een heldere onderbouwing voor afgekondigde maatregelen kunnen op termijn leiden tot een toename van wantrouwen richting overheidscommunicatie. Daarbij is het onwaarschijnlijk dat het vertrouwen nog hersteld kan worden bij de vooralsnog relatief kleine groep personen, die het geloof in overheidscommunicatie reeds volledig verloren is.

Handelingsperspectief

Duidelijkere communicatie over de te nemen maatregelen en meer transparantie over de totstandkoming van nieuwe COVID-19 maatregelen kunnen een gedeelte van de huidige voedingsbodem voor complottheorieën wegnemen, met als gevolg dat de meerderheid blijft geloven in officiële overheidscommunicatie. Hierbij is het belangrijk dat de ruimte voor interpretatie van officiële communicatie zoveel mogelijk beperkt blijft. Dit kan bereikt worden door bijvoorbeeld gebruik te maken van een extern panel van experts of door intern een zogenaamd 'Red Team' aan te stellen.

[5] Narratief 5G

Dit betreft de uitkomst van een kwalitatieve analyse. Derhalve is er geen schaalverdeling zichtbaar op het assenkruis.

Samenvatting narratief

Volgens dit narratief zouden mensen door 5G-straling vatbaarder zijn voor COVID-19 doordat het immuunsysteem aangetast zou worden, of zelfs dat 5G-zenders het virus verspreiden. Dit heeft geleid tot tientallen branden in zendmasten. (Zie voor volledig narratief bijlage 1).

Huidig scenario “Narratief dooft uit”

In navolging van de reeks zendmastbranden in april en mei 2020 heeft de politie een aantal verdachten gearresteerd. Hierna is er een significante daling in het aantal zendmastbranden te zien in juni 2020, waarbij de laatste op 22 juni was. Daarnaast verloor de stichting Stop5GNL het kortgeding op 4 mei om de uitrol van het 5G-netwerk te voorkomen. De genoemde stichting heeft hoger beroep tegen deze uitspraak aangetekend. De traditionele media geven inmiddels nauwelijks nog aandacht aan het onderwerp.

Subconclusie

In de afgelopen week is het 5G-narratief nauwelijks in de traditionele media belicht geweest. Hiermee blijft het “narratief dooft uit” scenario valide. Na het verlies van het kort geding van Stop5GNL op 25 mei 2020 wordt vandaag, 18 augustus 2020, de datum van het hoger beroep vastgesteld. Berichtgeving over het hoger beroep genereert mogelijk meer aandacht voor dit narratief.

Traditionele media [1]:

Afgelopen week is een artikel verschenen in de Trouw over complotdenken met de titel: "Eén op de tien Nederlanders gelooft dat er rond corona vieze spelletjes worden gespeeld".[2] Onderzoeksbureau Kieskompas heeft middels vragenlijsten, die ingevuld zijn door bijna 8000 mensen, uitgezocht hoe groot de groep is die gelooft dat er achter het COVID-19 virus een "duister" geheim zit. Volgens 6,2% van de mensen is (heel) geloofwaardig dat het COVID-19 virus een manier is om de effecten van 5G-torens te verdoezelen.

Niet-traditionele media [1]:

De universiteit Leiden plaatste op 14 augustus een bericht over een docent aan deze universiteit die een stuk in het Algemeen Dagblad plaatste over complotdenkers.[3] Hierin worden verschillende theorieën onder de aandacht gebracht, waaronder "5G veroorzaakt corona" en "het coronavirus is bedacht om de symptomen van 5G-straling te verbloemen".

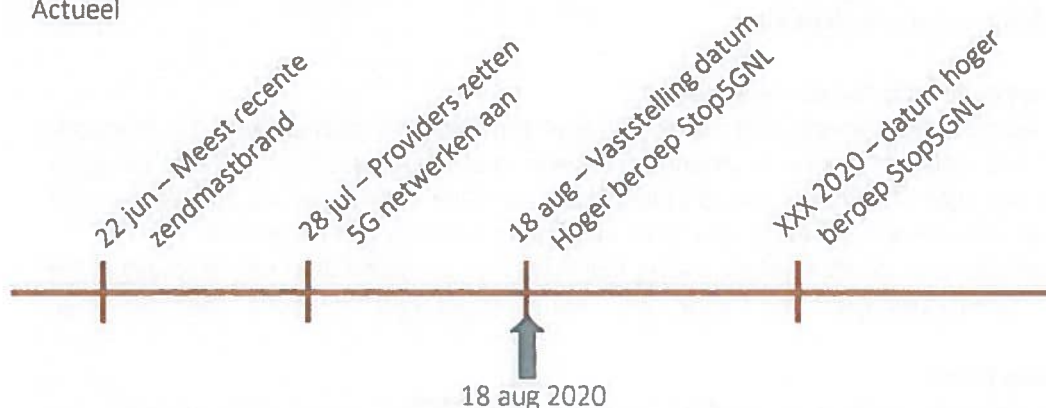
Alternatieve media [1]:

Op de web-pagina van DLM+ is op 16 augustus 2020 een artikel verschenen met de titel: 'Nederlandse arts: "Mag er niet genezen worden van covid-19?"'[4]. In dit artikel wordt onder meer besproken dat een ziektebeeld veroorzaakt door 5G overeenkomt met dat van iemand met cyanide vergiftiging.

Sociale media [1]:

Op facebook-pagina 5G-Plein staat gemeld dat de patiëntenvereniging CPLD het hoger beroep van Stop5GNL steunt.[5] Hoewel deze patiëntenvereniging niet direct in verband is te brengen met dit narratief, kan de steunbetuiging wel extra aandacht genereren voor dit narratief.

Actueel

[1] Definitie verschillende categorieën media zie "Bijlage 5".

[2] Trouw, <https://www.trouw.nl/binnenland/een-op-de-tien-nederlanders-gelooft-dat-er-rond-corona-vieze-spelletjes-worden-gespeeld~bd98ce41/> (geraadpleegd op 17-08-2020)

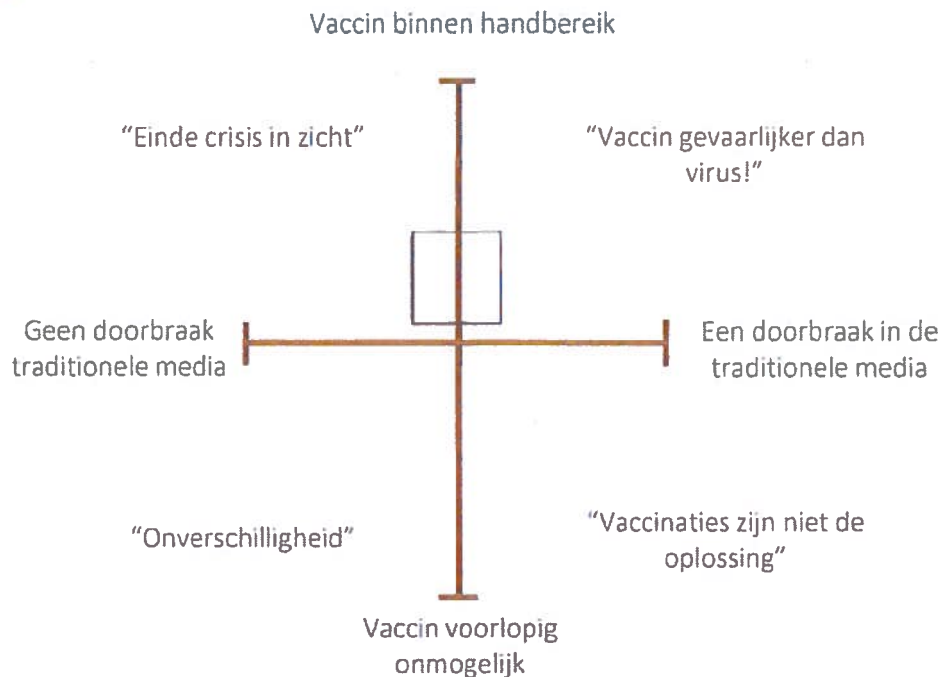
[3] universiteit Leiden, <https://www.universiteitleiden.nl/nieuws/2020/08/xxxxx-in-het-ad-over-complotdenken-over-5g-en-de-pandemie> (geraadpleegd op 17-08-2020)

[4] De Lange Mars, <https://www.dlmplus.nl/2020/08/16/nederlandse-arts-mag-er-niet-genezen-worden-van-covid-19/> (geraadpleegd op 17-08-2020)

[5] 5G-Plein, <https://www.facebook.com/groups/5gplein/> (geraadpleegd op 17-08-2020)

[6] Narratief

Dit betreft de uitkomst van een kwalitatieve analyse. Derhalve is er geen schaalverdeling zichtbaar op het assenkruis.

Samenvatting narratief

Het [redacted] en anti-vaccinatie narratief beweert dat het coronavirus in laboratoria van [redacted] is gecreëerd en doelmatig losgelaten zou zijn, onder meer om microchips in te brengen om de wereldbevolking te controleren. [redacted] zou dit virus ontworpen hebben om veel winst te maken met de verkoop van verplichte vaccins. (Zie voor volledig narratief bijlage 2)

Huidige scenario “Einde crisis in zicht”

De ontwikkeling van een effectief vaccin is in een stroomversnelling geraakt. Hierdoor lijkt het reëel dat er binnen afzienbare tijd een vaccinatieprogramma opgezet kan gaan worden tegen COVID-19. Het anti-vaccinatie narratief leeft onder de bevolking, maar weet vooralsnog niet veel aandacht of aanhang te genereren in Nederland.

Daarnaast is in de traditionele media nog wel meer aandacht voor het beëindigen van de COVID-19-crisis dan voor de complottheorieën omtrent dit narratief.

Subconclusie

De afgelopen week is de aandacht voor het [redacted] narratief gelijk gebleven. Het narratief zelf blijft ongewijzigd, waarbij het belichten van de onduidelijkheid omtrent de veiligheid van een toekomstig vaccin een voedingsbodem is. Het blijft mogelijk dat er, juist doordat de nadruk gelegd wordt op ontkrachting, aanhoudende aandacht is voor dit narratief.

Traditionele

media:

Afgelopen week is een artikel verschenen in de Trouw over complotdenken met de titel: "Eén op de tien Nederlanders gelooft dat er rond corona vieze spelletjes worden gespeeld".[1] Onderzoeksbureau Kieskompas heeft middels vragenlijsten, die ingevuld zijn door bijna 8000 mensen. Hieruit blijkt dat 17,5% gelooft dat het virus is ontwikkeld door farmaceutische bedrijven. Daarnaast meent 14,5% van de deelnemers dat het vaccin een chip zou bevatten om mensen permanent te kunnen volgen. Opvallend is dat vooral de aanhang van rechtse partijen denkt in complotten.

Niet-traditionele media:

Geen relevante berichten

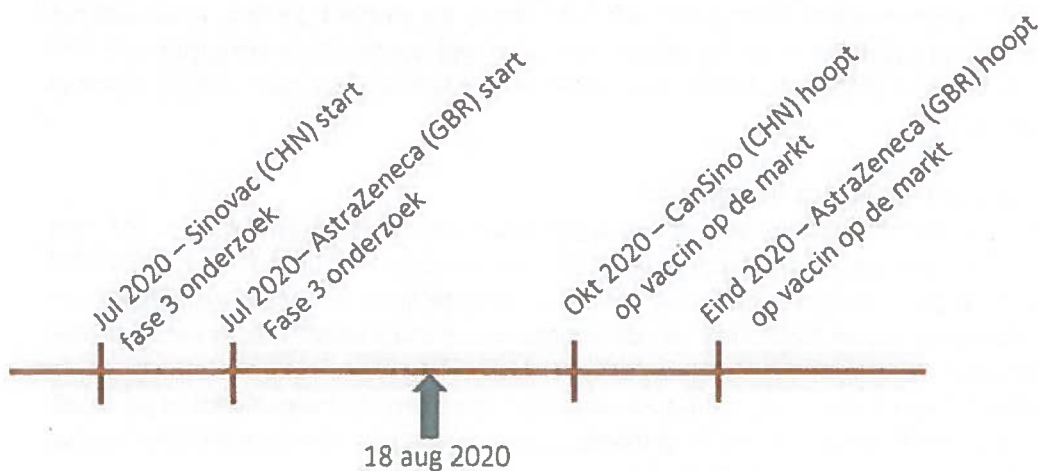
Alternatieve media:

Op Xandernieuws zijn afgelopen week een tweetal artikelen verschenen, waarin gesteld wordt dat "Alle landen voor eind september een half jaar lang in totale lockdown" zullen gaan. Deze aangekondigde, totale lockdown zou zijn afgedwongen door het "onder meer het [REDACTED] aangevoerde internationale 'Deep State' klimaat/coronasekte".[2]

Sociale media:

Op de Facebook-pagina Dutch Patriots is het bericht over de totale lockdown, zoals hierboven genoemd, gedeeld.[3] Op deze pagina verschijnen vaker verwijzingen naar dit narratief, of naar Q-Anon, waar LIMC vorige maand een verdiegingsstuk over geschreven heeft.[4]

Actueel:

[1] Trouw <https://www.trouw.nl/binnenland/een-op-de-tien-nederlanders-gelooft-dat-er-rond-corona-vieze-spelletjes-worden-gespeeld~bd98ce41/> (geraadpleegd op 17-08-2020).

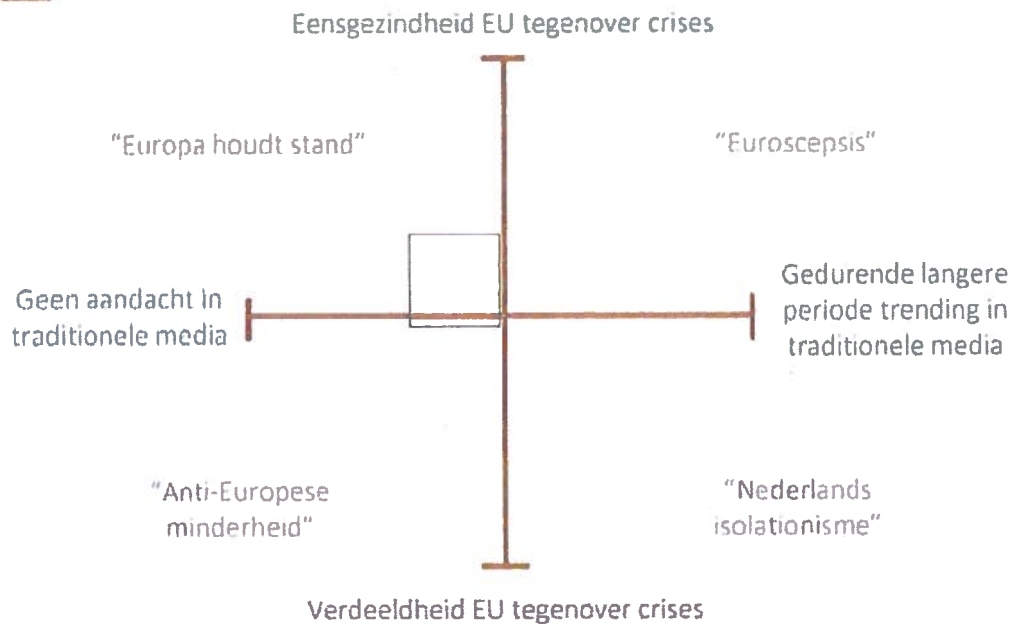
[2] Xandernieuws, <https://www.xandernieuws.net/algemeen/alle-landen-voor-eind-september-half-jaar-lang-in-totale-lockdown-waarbij-leger-wordt-ingezet/> (geraadpleegd op 12-08-2020).

[3] Facebook, <https://www.facebook.com/groups/885736278556176/> (geraadpleegd op 13-08-2020).

[4] LIMC, 20200721-DV-LIMC-Weekly_Update_Desinformatie_NWO

[7] Narratief Rusland vs. Europese Unie

Dit betreft de uitkomst van een kwalitatieve analyse. Derhalve is er geen schaalverdeling zichtbaar op het assenkruis.

Samenvatting van het narratief

Het narratief gaat over het actief verspreiden van desinformatie door aan Rusland gelieerde partijen met als doel maatschappelijke verdeeldheid te creëren binnen de EU. In het narratief wordt Nederland zelf niet direct als doelwit gezien, maar kunnen Nederlandse belangen in het buitenland wel geschaad worden door desinformatie. Ook kan de eenheid binnen de EU op ten duur in gevaar komen. (zie voor volledig narratief bijlage 3)

Huidig scenario "Europa houdt stand"

Russische desinformatie gericht op het tegen elkaar uitspelen van landen in de EU vindt nauwelijks doorgang in de Nederlandse traditionele media. Hierdoor vindt het narratief nagenoeg geen draagvlak onder de bevolking. Wel bleef de recente aankondiging van het Russische vaccin "Sputnik-5" en de voorgenomen massavaccinatie in oktober 2020 meer openingen voor het verspreiden van des/misinformatie met betrekking tot dit narratief. Daarnaast wordt, na initiële afspraken over een EU-herstelfonds in juli 2020, vanuit verschillende EU-landen nog steeds actief gezocht naar een gezamenlijke aanpak van de gevolgen van de COVID-19-crisis.

Subconclusie

Afgelopen week heeft het Rusland vs. Europese Unie narratief geen significante ontwikkeling meegemaakt. Door de aankondiging van Rusland een COVID-19 vaccin te hebben ontwikkeld is er in zowel Nederlandse als internationale media meer berichtgeving in relatie tot het narratief. In Nederland worden er voornamelijk kanttekeningen geplaatst bij de ontwikkeling en werking van het vaccin, deze kritische noot zorgt echter nog niet voor een verschuiving in de aanhang van het narratief. In de internationale media verschijnen naast de kritische noot ook artikelen in de media die duiden op desinformatie. Dit zou in de toekomst kunnen leiden tot meer draagvlak voor het narratief Rusland vs. Europese Unie in zowel het buitenland als Nederland.

Traditionele media:

Door meerdere nationale bronnen is gerapporteerd over de aankondiging van de [REDACTED] dat dit land als eerste het vaccin tegen het coronavirus heeft geregistreerd. [1] Daarnaast zijn er kritische geluiden te horen in de media over het bericht van Rusland. Met zet vraagtekens bij de ontwikkeling en de werking van het vaccin. [2] [3] [4] [5]

Internationale media verwijzen naar berichten die op sociale media geplaatst worden en rondgaan. Deze zouden duiden op desinformatie dan wel misinformatie door onvolledige of foutieve informatie. De inenting van de [REDACTED] in de beargumentering over de veiligheid van het vaccin komt vaak terug. [6] Ook wordt gerefereerd naar de snelheid waarmee pro-Russische berichtgeving wereldwijd verspreid kan worden via sites als *Facebook*. Een bericht dat vijf Oekraïners overleden zouden zijn na inenting met een COVID-19 vaccin van Amerikaanse makelij zou razendsnel verspreid zijn via *Facebook*. [7]

Niet-traditionele media:

In de niet-traditionele media dezelfde berichtgeving als in traditionele media.

Alternatieve media:

In de niet-traditionele media dezelfde berichtgeving als in traditionele media.

- [1] Algemeen Dagblad, <http://www.ad.nl/buitenland/rusland-registreert-als-eerste-ter-wereld-vaccin-gegen-coronavirus~a5910b77> (geraadpleegd op 17-08-2020).
- [2] RTL, <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/artikel/5176760/rusland-corona-vaccin-testen-hoogleraar-protocolen> (geraadpleegd op 17-08-2020).
- [3] Parool, <https://www.parool.nl/columns-opinie/innovaties-komen-tegenwoordig-niet-meer-uit-rusland~b82045e5/?referer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F> (geraadpleegd op 17-08-2020).
- [4] VRT, <https://www.vrt.be/vrtnews/nl/2020/08/11/eidemioloog-over-russisch-vaccin-heel-verwon/> (geraadpleegd op 17-08-2020).
- [5] Trouw, <https://www.trouw.nl/buitenland/uitbraak-verpleeghuis-maassluis-komt-niet-door-ventilatie~bacebff1/> (geraadpleegd op 17-08-2020).
- [6] BBC, <https://www.bbc.com/news/53777889> (geraadpleegd op 17-08-2020).
- [7] ABCNews, <https://abcnews.go.com/US/wireStory/pro-russia-vaccine-misinfo-finds-home-us-facebook-72238458> (geraadpleegd op 17-08-2020).
- [7] Viruswaarheid, <https://www.facebook.com/groups/279939739822045/> (geraadpleegd op 17-08-2020).

Sociale media:

In de traditionele media wordt, zoals hierboven aangegeven, gerapporteerd over de snelheid van sociale media bij het verspreiden van mis- en desinformatie. Op een Nederlandse *facebookgroep* is te zien dat berichtgeving over het vaccin een paar honderd reacties oproept die het narratief raken zoals de veiligheid van het vaccin, de agenda van [REDACTED] en de vaccinatie van [REDACTED] [1]

Kijk, kijk ... nu Rusland de eerste is (en niet de VS of EU) horen we ineens: "wetenschappers zijn kritisch, zij zeggen dat het maanden duurt voordat een vaccin als veilig kan worden aangemerkt. Het moet getest zijn op vele duizenden mensen."

Ik dacht dat we dat vaccin gewoon zo snel mogelijk gingen gebruiken (verplicht), niks zorgen over de veiligheid ...? Dan konden we de coronamaatregelen afbouwen ...? Nu ineens blijkt dat toch niet zo vanzelfsprekend ...?

Overigens heeft Rusland het vaccin wel degelijk uitgebreid getest, al enige maanden. En ze zullen de resultaten ook vast gedeeld hebben met hun samenwerkende partners. De EU heeft ervoor gekozen niet met Rusland samen te werken en in plaats daarvan hun (lees: ons) lot te verbinden aan de internationale farmaceutische industrie. Logisch dat de Russen dan hun bevindingen niet met hen delen: zij het werk doen, een ander grof geld verdienen daaraan ... zou ik ook niet doen.

[REDACTED] is overigens arts. Dat verklaart waarom zij tot de eerste groep gevaccineerden behoort. Lijkt mij ook dat we kunnen concluderen dat het Russische vaccin inderdaad veilig is. [REDACTED] zou niet spelen met het leven van [REDACTED]

NOS NL

[REDACTED] Rusland brengt vaccin op de markt, [REDACTED] is al gevaccineerd

93

311 Comments 16 Shares

Bericht op de facebookpagina 'Viruswaarheid' waarin een persoon met Russische naam post over het Sputnik-V vaccin [1]

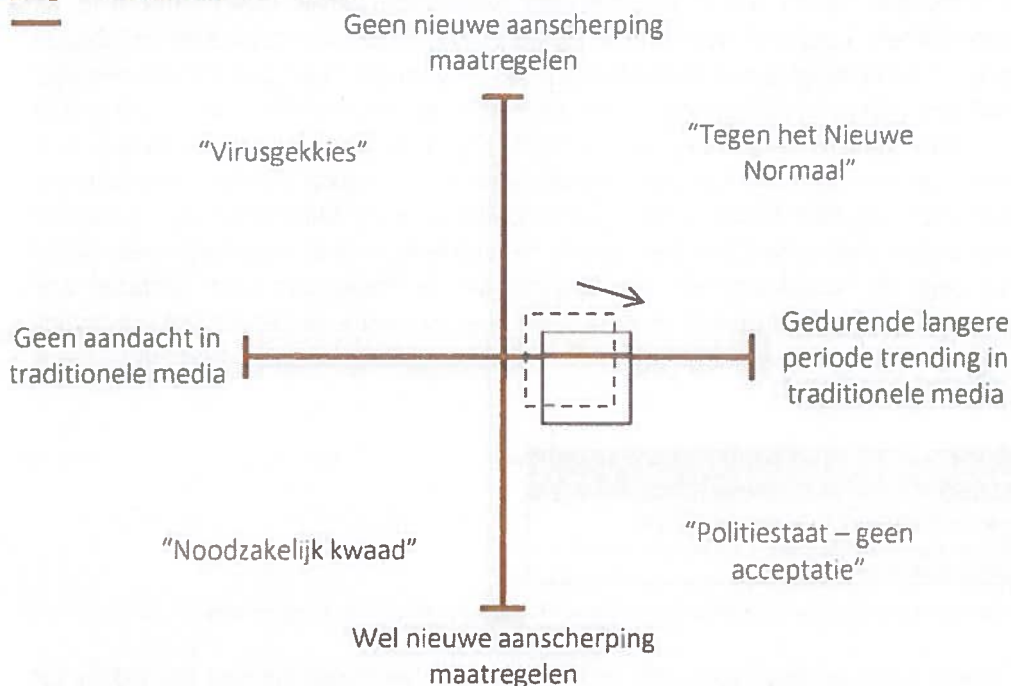
Actueel

Geen aangekondigde activiteiten

[1] Viruswaarheid, <https://www.facebook.com/groups/279939739822045/> (geraadpleegd op 17-08-2020)

[8] Virus-narratief

Dit betreft de uitkomst van een kwalitatieve analyse. Derhalve is er geen schaalverdeling zichtbaar op het assenkruis.

Samenvatting van het narratief

Het narratief gaat over de invloed van pseudowetenschappelijk onderzoek op de publieke opinie over de getroffen maatregelen tegen COVID-19. Onderzoeken van traditionele onderzoeksinstituten worden betwist door actiegroepen die zich baseren op (eigen) pseudowetenschappelijk onderzoek naar het virus. Het narratief omvat alle mis/desinformatie die gebruikt wordt als verzet tegen het huidige COVID-19-beleid. (zie voor volledig narratief bijlage 3).

Huidig scenario "Tegen het Nieuwe Normaal"

De COVID-19-crisis is na een periode van relatieve rust sinds augustus 2020 opnieuw in een snel verslechterende situatie gekomen. Hierbij zijn nieuwe aanscherpingen van de maatregelen zeer waarschijnlijk. De aangepaste COVID-19 wetgeving ligt nu bij de Tweede Kamer en zal op 20 augustus worden behandeld. Onder de leden van actiegroepen tegen de COVID-19-maatregelen verhardt de discussie en glijdt deze af op een algemeen anti-overheidssentiment. Dit wordt verder gevoed door de politieke verdeeldheid over het invoeren van het (verplicht) dragen van mondkapjes, verplichte quarantaine en de rol van aerosolen bij de verspreiding van COVID-19.

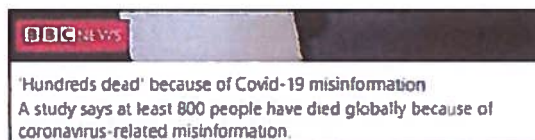
Subconclusie

Afgelopen week heeft het Virus-narratief zich ontwikkeld richting het scenario "Politiestaat". De hevige kritiek van afgelopen week op het overheidsbeleid levert waarschijnlijk meer onduidelijkheid op in de maatschappij waardoor er mogelijk meer draagvlak ontstaat voor het Virus-narratief onder de Nederlandse bevolking. Ook is het zeer waarschijnlijk dat er nieuwe COVID-19 gerelateerde maatregelen worden afgekondigd, welke nu al leiden tot discussie op sociale media. Daarnaast is de naderende introductie van de corona-app waarschijnlijk aanleiding tot een hernieuwde privacy-discussie.

Traditionele media:

In de nationale media waren er meerdere nieuwsitems over desinformatie in de afgelopen week. Telegraaf waarschuwt zijn lezer voor dubieuze coronabehandelingen waarvan er bij Vereniging van Kwakzalverij sinds de uitbraak meer dan 200 gemeld zijn. [1] Tweetal andere berichten gaan over gebruikte 'geneesmiddelen' in de Verenigde Staten zoals hydroxychloroquine en handgel. [2] [3] Nationale media besteedt ook aandacht aan een onderzoek in The American Society of Tropical Medicine and Hygiene waaruit blijkt dat desinformatie omtrent coronavirus wereldwijd zeker 800 personen het leven heeft gekost en 5800 personen in het ziekenhuis heeft laten belanden. [4] [5] Verder zegt de Volkskrant via een column dat in Nederland elke 'wappie' een wetenschappelijk onderbouwde mening heeft over de pandemie. [6] AD & Parool halen de vergelijking tussen corona en griepcijfers door coronasceptici aan die zij vervolgens feitelijk uiteenzetten. [7]

Metronieuws haalt een bericht op de BBC dat er minstens 800 doden zijn gevallen door misinformatie m.b.t. COVID-19 [5]

Wat opvalt is dat er deze week veel aandacht is voor berichtgeving met betrekking tot kritiek op het overheidsbeleid. Het NRC, de NOS en de Telegraaf geven bijvoorbeeld ruimte aan de opinie van kritische experts ten opzichte van de COVID-19 maatregelen en geven aan dat het overheidsbeleid scheuren vertoont. [9] [10] [11] Dit onderwerp is verder uitgebreid behandeld in het verdiepingsstuk op pagina 6.

Niet-traditionele media:

Dagelijkse Standaard bericht verrast op een blog in het Parool waarin staat dat de Nederlandse regering moet stoppen met critici wegzetten als complotdenkers. [12] Daarnaast uit het kritiek op Nieuwsuur omdat het zendtijd geeft aan complottheorieën. [13] Hiernaast berichten niet-traditionele media ook over kritiek op het overheidsbeleid. [14] [15] [16]

- [1] De Telegraaf, <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1657903974/plakplaatjes-reukwater-en-rattengif-pas-op-voor-deze-dubieuze-coronabehandelingen>
- [2] De Telegraaf, <https://www.telegraaf.nl/nieuws/172411455/raadslid-new-york-hydroxychloroquine-redde-mijn-leven>
- [3] De Telegraaf, <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1207433393/drink-geen-handgel-amerikanen-nu-blind-of-dood>
- [4] De Telegraaf, <https://www.telegraaf.nl/nieuws/982736674/live-honderden-doden-door-misinformatie-corona>
- [5] Metronieuws, <https://www.metronieuws.nl/in-het-nieuws/buitenland/2020/08/koeienpis-knoflook-desinfectie-injectie/>
- [6] De Volkskrant, <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/in-nederland-heeft-iedere-wappie-een-wetenschappelijk-onderbouwde-mening-over-de-pandemie~b252c2c4/>
- [7] Het Algemeen Dagblad, <https://www.ad.nl/binnenland/doden-door-corona-en-griep-in-de-vergelijking-dit-is-hoe-het-echt-zit~ad36a72e/>
- [8] Het Parool, <https://www.parool.nl/nederland/wat-je-moet-weten-als-je-corona-en-griepstatistieken-vergelijkt~bd36a72e/>
- [9] NRC, <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/08/10/de-verdedigingslinie-tegen-corona-vertoot-scheuren-a4008332>
- [10] NOS, <https://nos.nl/artikel/2343641-kritische-experts-het-moet-in-het-vervolg-anders-met-de-coronamaatregelen.html>
- [11] De Telegraaf, <https://www.telegraaf.nl/nieuws/629029790/-wil-landelijke-mondkapjesplicht>
- [12] De Dagelijkse Standaard, <https://www.dagelijksestandaard.nl/2020/08/xx-xx-wegzetten-van-critici-op-coronabeleid-als-complotdenkers-moet-stoppen/>
- [13] De Dagelijkse Standaard, <https://www.dagelijksestandaard.nl/2020/08/np>
- [14] De Dagelijkse Standaard, <https://www.dagelijksestandaard.nl/2020/08/ijsere-minister-x-xx-wil-quarantaine-verplichten-en-medewerking-voor-contactonderzoek-afdwingen/>
- [15] Joop.nl, <https://joop.bnnvara.nl/opinie/ventilatie-airconditioning-en-struisvogel>
- [16] Hart van Nederland, <https://www.hartvannederland.nl/nieuws/2020/forse-kritiek-verplichte-quarantaine/>

Alternatieve media:

Alternatieve sites beschuldigen mainstream media van desinformatie met betrekking tot coronaslachtoffers en richting de organisatie 'VirusWaarheid'. [1] [2]

Ook alternatieve media berichten uitgebreid over de kritiek op het overheidsbeleid. [3] [4] [5]

Cafewelttschmerz bespreekt in een column de mogelijkheid dat het RIVM bezig is niet misleiding [5]

Sociale media:

Op sociale media vindt deze week vooral discussie plaats over tegenstrijdige, onduidelijke of controversiële berichtgeving in de traditionele media. Zo stelt de facebookpagina 'Het Klootjes Volk' dat 'het kabinet niet te vertrouwen is en per direct dient af te treden' nadat kabinetsleden de kamer 'ontvluchtten' op 13 augustus. Ook op de facebookpagina van 'Viruswaarheid' wordt veel gereageerd op het NOS artikel "De coalitie is letterlijk weggerend". Het sentiment in de comment-sectie is voornamelijk negatief richting het kabinet.

Facebookpagina 'Het Klootjesvolk' geeft aan dat het kabinet moet opstappen na een zitting op 13-08 [6]

Verder wordt een grafiek met NIVEL data afkomstig van het RIVM op meerdere facebookpagina's aangehaald met als conclusie "Covid'19 is er niet meer!", waarbij de verklaring voor positieve COVID-19 tests te wijten zijn aan het 'gewone' Rhinovirus. [7] [8] [9] [10]. Meer hierover is beschreven in het verdiepingsstuk op pagina 6.

[1] Commonsensetv.nl, <https://commonsensetv.nl/media-misbruiken-namen-en-fotos-om-jonge-coronadoden-te-creeren/>

[2] Viruswaarheid.nl, <https://viruswaarheid.nl/informeren/nieuw-dieptepunt-mediaoorlog-tegen-viruswaarheid/>

[3] Welingebechtelingen.nl, <https://www.welingebechtelingen.nl/samenleving/2014645/experts-dit-moet-er-veranderen-aan-de-coronamaatregelen.html>

[4] Cafewelttschmerz.nl, <https://www.cafewelttschmerz.nl/is-het-een-grote-misleiding-van-het-rivm-xxxx-xxxx-column/>

[5] Dlimplus.nl, <https://www.dlimplus.nl/2020/08/16/hogleraarwaargom-blijft-het-rivm-foute-info-verstrekken/>

[6] Het Klootjes Volk, <https://www.facebook.com/HetKlootjesVolk/>

[7] Viruswaarheid, <https://www.facebook.com/groups/279939739822045/>

[8] Het Klootjes Volk, <https://www.facebook.com/HetKlootjesVolk/>

[9] Het andere nieuws op 1, <https://www.facebook.com/hetanderenieuwsoop1/>

[10] NEE tegen 1,5 meter, <https://www.facebook.com/groups/242229650519013/>

Vervolgens is er opnieuw ophef ontstaan op sociale media om de 'verplichte quarantaine', waarbij er discussie is ontstaan over het verplichte karakter en de rechtsgeldigheid van de maatregel. Zo wordt op de facebookpagina van 'Viruswaarheid' quarantaineverplichting vergeleken met een dictatuur en wordt aangegeven dat een dergelijke maatregel tegen 'internationale verdragen' zou zijn. [1]

Ze zijn HELEM-AAL gek geworden En [REDACTED] blijkbaar nog zeggen "we zijn geen dictatuur, als de mensen het niet willen"

Hij wil dit volgende week al gefaseerd invoeren.
Hoe dan, draconische dictator? Met welk mandaat? Met welke parlementaire steun? Met welke eerste en tweede Kamer meerderheid denk jij mensen verplicht te gaan opsluiten in hun huizen en hun Grondrechten en Mensenrechten te kunnen inperken? ... See More

NU NL

[REDACTED] Verplichte quarantaine voor wie nauw contact had met coronapatiënt

365 760 Comments 97 Shares

Op de facebookpagina 'Viruswaarheid' ontstaat een hevige discussie over verplichte quarantaine [1]

Behalve discussie over het overheidsbeleid vindt ook de corona-app hernieuwde aandacht. Op de facebookpagina '5G en Gezondheidsnieuws' wordt de app in verband gebracht met de komst van extreme overheidscontrole. [2] Ook op de facebookpagina 'NEE tegen de Corona maatregelen' is een discussie ontstaan rondom de privacy van de corona-app. [3]

Hoe beter de privacy van gebruikers is gewaarborgd, hoe minder je aan een corona-app hebt. Dat moet bij de ontwikkeling een wrang dilemma zijn geweest?

„Nee, bij ons staat privacy voorop. Net als in de andere acht Europese landen die al een corona-app hebben. Voor ons is de app een aanvulling op het bron- en contactonderzoek van de GGD's. Wij hopen er meer contacten mee te vinden van besmette personen en ze veel sneller te waarschuwen. Beetje dubbel antwoord he? Hoe kun je de privacy waarborgen als je wel mensen moet gaan waarschuwen?

AD NL

Corona-app vanaf vannacht te downloaden: 'Het is geen coronapaspoort of verklipper'

121 217 Comments 11 Shares

Op de facebookpagina 'NEE tegen de Corona maatregelen' is een discussie gaande rondom de privacy van een corona app [3]

[1] Viruswaarheid, <https://www.facebook.com/groups/Viruswaanzin/> (geraadpleegd op 07-08-2020).

[2] <https://www.facebook.com/5G-Corona-Gezondheidsnieuws-956187671139838/>

[3] NEE tegen de Corona maatregelen, <https://www.facebook.com/Neetegendecoronamaatregelen/>

Tot slot wordt er op sociale media wederom opgeroepen tot het beïnvloeden van opiniepeilingen. Deze week is het meest opvallende bericht hierover te vinden op de facebookpagina "NEE tegen de Corona maatregelen". Op deze pagina wordt opgeroepen 'nee' te stemmen op de peiling van NHnieuws.nl welke de stelling: 'Mondkapjes op alle scholen verplichten' heeft gepubliceerd. [1]

Helpen jullie de nee omhoog?

DE PEILING

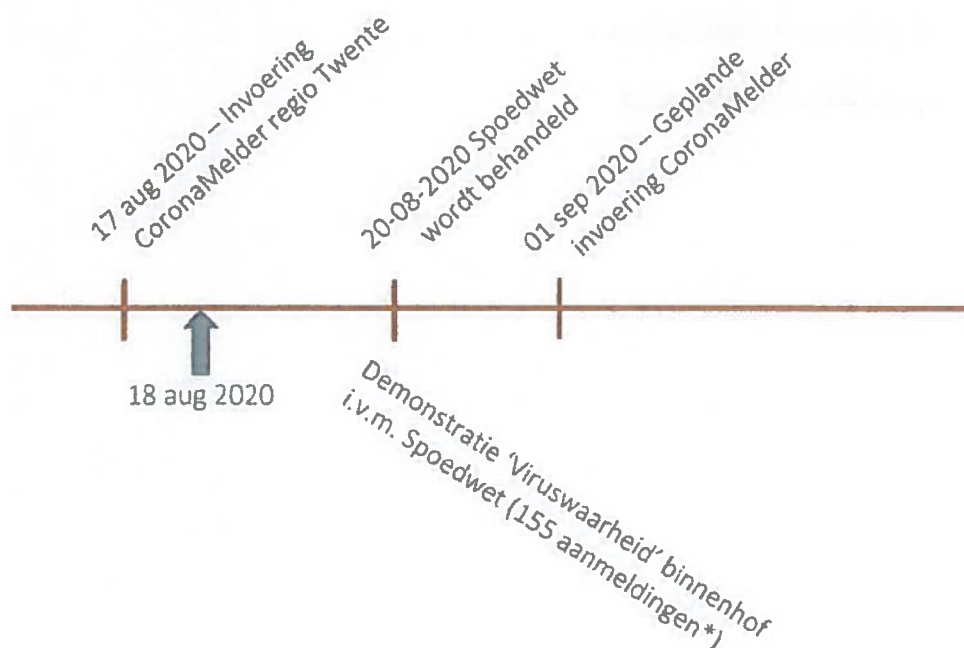
NHNIEUWS.NL

De Peiling: Mondkapjes op alle scholen verplichten?
Vandaag beginnen de Noord-Hollandse scholen weer. Leraren moeten...

148 196 Comments 27 Shares

Op de facebookpagina 'NEE tegen de Corona maatregelen' wordt opgeroepen tot het beïnvloeden van een opiniepeiling [1]

Actueel:

* Op 18 augustus 1500 uur, hiernaast zijn er 843 geïnteresseerden voor de demonstratie.

Bijlagen

1. Narratief 5G
 - 1.1 Mogelijke scenario-ontwikkeling 5G-narratief
2. Narratief
 - 2.1 Mogelijke scenario-ontwikkeling narratief
3. Narratief Rusland vs. Europese Unie
 - 3.1 Mogelijke scenario-ontwikkeling Rusland vs. Europese Unie -narratief
4. Narratief Virus
 - 4.1 Mogelijke scenario-ontwikkeling Virus-narratief
5. Middellange termijn scenario's
6. Medialandschap Nederland

Bijlage 1:

Narratief 5G

Het 5G-narratief is van januari tot eind juni 2020 prominent in de media aanwezig geweest. Het verhaal dat verspreid wordt is dat mensen door 5G vatbaarder zouden zijn voor COVID-19 doordat het immuunsysteem aangetast zou worden. In een andere variant wordt zelfs beweerd dat 5G het virus zelfs zou verspreiden. De oorsprong van dit narratief is nog onduidelijk. Mogelijk is het ontstaan in België of het Verenigd Koninkrijk en van daar uit verder verspreid via sociale media.

In Nederland bestaan meerdere besloten Facebook-groepen waarin mensen die tegen 5G zijn zich hebben verenigd. De grootste hiervan heeft ruim 33.000 leden en is op 24 maart van dit jaar aangemaakt. Daarnaast kwam de stichting 'Stop 5G NL' met enige regelmaat in het nieuws wegens het kort geding dat zij tegen de Nederlandse staat aanspanden. Deze stichting draagt haar narratief ook uit op haar eigen website.

Ondanks dat dit narratief meermaals ontkracht is en het kort geding verloren is, blijven aanhangers van deze theorie overtuigd van het gevaar van 5G. Zij verwijzen hierbij veelvuldig naar (pseudo-)wetenschappers uit de hele wereld die over de gevaren van 5G schrijven. Officiële metingen geven nog altijd geen indicatie dat de straling daadwerkelijk gevaarlijk is of gezondheidsschade op zou leveren.

De stichting heeft aangegeven in hoger beroep te gaan tegen de uitspraak van het kort geding. Alleen indien het hoger beroep wordt gewonnen, is het waarschijnlijk dat het 5G-narratief zal doorbreken in de traditionele media. In dat geval zal het aan invloed winnen, anders dooft het waarschijnlijk uit.

Bijlage 1.1:

Mogelijke scenario-ontwikkeling 5G-narratief

De kernonzekerheden 'voortzetting zendmastbranden' en 'doorbraak in traditionele media' zijn binnen het 5G-narratief tegen elkaar afgezet om tot vier verschillende scenario's te komen.

Scenario "Vandalisme"

Na het verloren hoger beroep vinden gedurende de zomermaanden meerdere zendmastbranden plaats, uit politieonderzoek blijkt dat het nog altijd om eenmansacties gaat. Af en toe ontstaan er tijdelijk en lokaal wat problemen in het communicatienetwerk, maar de uitrol van 5G wordt niet serieus verstoord en de zendmastbranden zorgen in het algemeen voor afkeer tegen anti-5G activisten. Aangezien niemand op grote schaal hinder ondervindt van het nieuwe netwerk is er geen aandacht voor de inhoud van het alternatieve narratief in de traditionele media.

Scenario "5G is niet oké"

De rechter gaat tijdens de behandeling van het hoger beroep mee met de actiegroepen die beweren dat er nog niet voldoende onderzoek is gedaan naar de effecten van 5G-straling op de volksgezondheid. De overheid is daardoor genoodzaakt de uitrol van 5G tijdelijk stop te zetten. Daarnaast is deze uitspraak ook het startschot voor een nieuwe golf van zendmastbranden. Traditionele media proberen de rechterlijke uitspraak te doorgronden door regelmatig activisten uit te nodigen voor interviews in kranten en talkshows op TV, hun boodschap heeft door de rechterlijke uitspraak aan legitimiteit gewonnen.

Scenario "Narratief dooft uit"

Nadat de politie een aantal verdachten arresteert komt er vrij abrupt een einde aan de zendmastbranden. De activisten verliezen het hoger beroep en de uitrol van 5G verloopt voorspoedig, waardoor het narratief steeds meer uit beeld verdwijnt. Mensen ervaren geen last van 5G –frequenties en het narratief lijkt daardoor steeds ongeloofwaardiger. De traditionele media heeft totaal geen aandacht meer voor het onderwerp en het narratief zakt weg naar een zeer kleine kring op sociale media waar complottheorieën rondom technologie altijd al rondgaan.

Scenario "Stralingsdebat"

De rechter gaat tijdens de behandeling van het hoger beroep mee met de actiegroepen die beweren dat er nog niet voldoende onderzoek is gedaan naar de effecten van 5G-straling op de volksgezondheid. Dit leidt weliswaar niet tot een toename van het aantal zendmastbranden, maar is wel het startschot voor een breed maatschappelijk debat in de traditionele media over de noodzaak van steeds verdergaande technologie en de impact die dat mogelijk zou kunnen hebben op de volksgezondheid. De anti-5G activisten zijn hierin een vocale groep die regelmatig verschijnen in traditionele media en uitgebreid de kans krijgt haar verhaal te doen.

Bijlage 2

Narratief [REDACTED]

Het [REDACTED] en anti-vaccinatie narratief beweert dat het coronavirus in laboratoria van [REDACTED] is gecreëerd en doelmatig losgelaten zou zijn. Het doel zou zijn om de hele wereldbevolking te onderwerpen aan een vaccinatieprogramma. Bij dit vaccinatieprogramma zouden microchips ingebracht worden die 'de geglobaliseerde elite' in staat stellen om de wereldbevolking te controleren.

In andere varianten wordt aangehaald dat een vaccin als doel heeft de wereldbevolking uit te dunnen (gebaseerd op uitspraken van [REDACTED] over het inperken van de overbevolking), of dat hij dit virus ontworpen zou hebben om veel winst te maken met de verkoop van verplichte vaccins.

De WHO en het RIVM worden genoemd als instanties die afhankelijk zouden zijn van [REDACTED]. Het argument hiervoor is dat [REDACTED] wereldwijd grote hoeveelheden geld investeert in vaccinatieprogramma's en onderzoek.

In Italië riep een parlements lid op tot de vervolging van [REDACTED] door het Internationaal Gerechtshof wegens misdaden tegen de mensheid, wat op internet weer tot een gerucht leidde dat de Italiaanse overheid [REDACTED] zou willen arresteren.

In Nederland zien we in toenemende mate een vermenging tussen groeperingen die zich verzetten tegen de COVID-19-maatregelen en het [REDACTED] narratief. Op diverse manifestaties zien we delen van het [REDACTED] narratief terug komen.

De oorsprong van de informatie die op Nederlandstalige pagina's gedeeld wordt, lijkt afkomstig uit de VS. Het gaat voornamelijk om Amerikaanse video's met Nederlandse ondertiteling. Daarnaast wordt het narratief via sociale media, alternatieve nieuwssites, Stichting VirusWaanzin, Stichting Vaccinvrij, beroemdheden, politici en in sommige Amerikaanse tv-programma's herhaald. Het prominente Russische nieuwsmedium *Russia Today* heeft het verhaal ook verspreid.

Hoewel onbekend is wat de exacte aanhang en verspreiding van dit narratief is in Nederland, valt op dat er sinds 2015 een dalende trend in de vaccinatiegraad zichtbaar is. Waar dit voorheen boven de 95% lag, was dit in 2019 gedaald tot 90-92%. De huidige coronacrisis en het uitzicht op een nieuw, grootschalig vaccinatieprogramma biedt verdere voedingsbodem voor dit soort narratieven.

Bijlage 2.1

Mogelijke scenario-ontwikkeling [REDACTED] narratief

De kernonzekerheden 'ontwikkeling vaccin' en 'doorbraak in traditionele media' zijn binnen het [REDACTED] narratief tegen elkaar afgezet om tot vier verschillende scenario's te komen.

Scenario "Einde crisis in zicht"

De ontwikkeling van een effectief vaccin is in een stroomversnelling geraakt na belangrijke wetenschappelijke ontdekkingen. Hierdoor lijkt het reëel dat er binnen afzienbare tijd een vaccinatieprogramma opgezet kan gaan worden tegen COVID. Het anti-vaccinatie narratief leeft onder de bevolking, maar het weet vooralsnog niet veel aandacht of aanhang te genereren. Daarentegen is in de traditionele media het officiële narratief over hoe het vaccin een einde kan maken aan de COVID-19-crisis dominant.

Scenario "Vaccin gevaarlijker dan virus!"

De ontwikkeling van een effectief vaccin is in een stroomversnelling geraakt na enkele belangrijke wetenschappelijke ontdekkingen. Hierdoor lijkt het reëel dat er binnen afzienbare tijd een vaccinatieprogramma opgezet kan gaan worden tegen COVID-19. Tegelijkertijd zaaien prominente figuren twijfel over bijwerkingen van dit eerste vaccin en dat een alternatief vaccin, dat pas later beschikbaar wordt, aanzienlijk veiliger is. De discussie laait op in de traditionele media. Anti-vaccinatiebewegingen krijgen in de traditionele media volop ruimte om hun alternatief narratief te presenteren. Het aantal aanmeldingen voor het vaccinatieprogramma ligt lager dan verwacht.

Scenario "Onverschilligheid"

Door onvoorziene tegenslagen in de ontwikkeling van een vaccin moet geconcludeerd worden dat een vaccin niet binnen afzienbare tijd beschikbaar zal zijn. De traditionele media en het grote publiek reageren gelaten, de alledaagse situatie verandert immers niet en de aandacht ligt vooral op de andere zijde van deze crisis : de economische schade. Na initiële berichten over het mislukken van de testfase van het vaccin verdwijnt het onderwerp uit de belangstelling. Hierdoor geniet ook het alternatief narratief relatief weinig aandacht in de traditionele media.

Scenario "Vaccinaties geen oplossing"

Door onvoorziene tegenslagen in de ontwikkeling van een vaccin moet geconcludeerd worden dat een vaccin niet binnen afzienbare tijd beschikbaar zal zijn. Na het uitbreken van een tweede golf met bijbehorende tweede lockdown smacht de bevolking naar een oplossing voor de medische en economische malaise waarin het land verkeert. In de traditionele media woedt discussie over de haalbaarheid van een vaccin en ontstaat ruimte voor de vraag of vaccinaties überhaupt nut hebben en niet gewoon gevaarlijke geldverspilling zijn. Dit alternatieve narratief wordt vocaal sterk uitgedragen door bepaalde actiegroepen die hiervoor veel ruimte krijgen in landelijke kranten en talkshows.

Bijlage 3

Narratief Rusland vs. Europese Unie

In het narratief Rusland versus Europese Unie komt naar voren dat de Russische media diverse complottheorieën voeden. Voorbeelden hiervan zijn berichten over het onder druk zetten van kleinere EU-lidstaten door de grotere lidstaten om Russische hulp te weigeren; dat het westen de impact van het COVID-19 virus overdrijft en dat NATO het COVID-19 virus gebruikt als excuus om hun steun aan de Baltische staten te beëindigen. Daarnaast stoken Russische media ook in het [REDACTED] anti-vaccinatie narratief. Wat de Russische media daarmee o.a. proberen aan te tonen is dat Rusland de lidstaten van de EU helpt terwijl de EU/ Europese bondgenoten dat nalaten. Een van de mogelijke doelstellingen kan zijn dat Rusland probeert aan te tonen dat de EU niet in staat is om zijn eigen bevolking te beschermen.

Hoewel er relatief weinig Nederlandstalige desinformatie uit Rusland te vinden is, heeft deze desinformatie indirect wel degelijk invloed op Nederlandse belangen. Met name de internationale organisaties waar Nederland vitale belangen bij heeft, worden geraakt door Russische narratief. Vooral aantasting van het draagvlak onder de Nederlandse bevolking voor EU-lidmaatschap kan door de verspreiding van desinformatie in potentie schadelijke gevolgen hebben.

Bijlage 3.1

Mogelijke scenario-ontwikkeling RUS vs. EU-narratief

De kernonzekerheden 'eensgezindheid EU' en 'doorbraak in traditionele media' zijn binnen het Rusland vs Europa-narratief tegen elkaar afgezet om tot vier verschillende scenario's te komen.

Scenario "Europa houdt stand"

De Europese Unie blijkt ondanks de vele crises weerbaarder dan gedacht. Russische desinformatie gericht op het tegen elkaar uitspelen van landen vindt geen doorgang bij traditionele media en is daardoor weinig effectief. Na initiële verdeeldheid weten de Europese leiders eensgezind een akkoord te sluiten dat een stabiel fundament biedt voor herstel in de nabije toekomst. Het draagvlak voor de EU neemt in de Nederlandse samenleving niet significant af.

Scenario "Eurosceptis"

Nederland en overige EU-lidstaten worden gericht beïnvloed door Russische desinformatiecampagnes. In de traditionele media worden op grote schaal narratieven overgenomen die verdeeldheid tussen Europese landen en de vermeende incompetentie van de Europese instanties uitvergroot. Sommige politici gebruiken de alternatieve narratieven om te scoren onder een euro sceptisch publiek en staan hoog in de peilingen in aanloop naar de verkiezingen. Ondanks kritiek uit de nationale politiek weten de Europese leiders zich te verenigen en een eensgezinde oplossing te vinden voor de crises.

Scenario "Anti-Europese minderheid"

De Europese leiders slagen er niet op tijd in om een gezamenlijke oplossing te vinden voor de huidige crises. Ondanks dat desinformatiecampagnes vanuit Rusland nooit echt het grote publiek hebben gevonden via traditionele media, voelt de Nederlandse regering zich in haar beleid tegenover Europa onder druk gezet door een vocale, anti-Europese minderheid. Ondanks uitgebreide analyses in traditionele media over het nut en belang van de EU voor een handelsland als Nederland klinkt de roep om een 'Nexit' op sociale media en onder politici steeds luider.

Scenario "Nederlands isolationisme"

De Europese leiders slagen er niet in zich te verenigen in een gezamenlijk aanpak om uit de crises te komen. Russische narratieven die de Europese verdeeldheid uitvergrooten gaan op grote schaal rond in Nederland, ook onder traditionele media. Politieke partijen gaan steeds vaker mee met de roep die onder de bevolking rondgaat rondom een Nexit. Op grote schaal wordt gesproken over een terugkeer naar de Gulden, over 'luie Italianen' en 'spilzieke Grieken' en over de noodzaak om de controle terug te vorderen uit Brussel.

Bijlage 4

Narratief Virus

De kern van het Virus-narratief is de wetenschappelijke discussie. Normaal gesproken worden verschillende hypothesen uitvoerig getest en onderworpen aan een peer review voordat deze gepubliceerd worden. Echter, door de grote tijdsdruk vindt er momenteel minder kwaliteitscontrole plaats en vindt de discussie omtrent de validiteit van de hypothesen niet meer plaats achter gesloten deuren. Hierdoor ontstaat er onduidelijkheid in het publieke domein over o.a. de rol van verspreiding door aerosolen, het nut van 1,5 meter afstand houden, wondermiddelen en de vraag of kinderen wel of niet besmettelijk zijn.

Het resultaat hiervan is dat (pseudo)wetenschappelijke onderzoeken continu resultaten publiceren die door de media worden overgenomen en voor waar worden aangenomen. Deze worden vervolgens net zo snel weerlegd door andere (pseudo)wetenschappelijke onderzoeken.

Momenteel is een sterke vermenging zichtbaar van verschillende bewegingen en narratieven rondom een kern van desinformatie omtrent het virus. Stichtingen als VirusWaaizin en Smart Exit presenteren zichzelf als 'alternatief RIVM' en pretenderen wetenschappelijke zekerheid in huis te hebben dat het COVID-virus niet gevaarlijk is, dat er nauwelijks mensen aan overleden zijn en vooral dat de COVID-maatregelen schadelijk zijn voor mensen in plaats van nuttig. Door de maatregelen te *framen* als inperking van 'grondrechten' en aanzet tot een 'politiestaat' vindt men aansluiting van andere anti-overheidsgroeperingen.

Deze combinatie van narratieven en bewegingen heeft zich geuit in een aantal demonstraties, waarbij het uit de hand gelopen protest van 21/06 leidde tot een heftige confrontatie tussen politie en relschoppers. Deze escalatie wordt door de actievoerders en sommige politici gebruikt om het narratief te versterken. Door alle ontstane ophef is VirusWaaizin in de afgelopen weken veelvuldig besproken in de traditionele media en heeft het hierbij herhaaldelijk kans gekregen haar narratief te verspreiden voor een groot publiek.

De grens tussen wetenschappelijk debat en misinformatie is niet altijd scherp in dit narratief, maar duidelijk zichtbaar is dat groeperingen (on)bewust aan de haal gaan met gedeeltelijke, verouderde of niet-relevante informatie om (niet-)handelen m.b.t. COVID-19 te rechtvaardigen. Daarnaast kunnen de tegenstrijdige berichten leiden tot onduidelijkheid/verwarring omtrent de waarheid.

Bijlage 4.1

Mogelijke scenario-ontwikkeling Virus-narratief

De kernonzekerheden 'opnieuw aanscherpen maatregelen' en 'doorbraak in traditionele media' zijn binnen het Virus-narratief tegen elkaar afgezet om tot vier verschillende scenario's te komen.

Scenario "Virusgekkies"

Na de laatste ronde van versoepelingen is de COVID-crisis beheersbaar gebleven, een nieuwe aanscherping van maatregelen is niet nodig gebleken. Hierdoor is de aandacht voor alternatieve narratieven omtrent het virus afgenomen en worden groepen als VirusWaanzin welnu serieus meer genomen. In traditionele media wordt enigszins spottend teruggekeken op de protesten van de 'Virusgekkies' tijdens de zomermaanden. Indien er ontwikkelingen zijn rondom COVID wordt de uitleg van het RIVM hierover door traditionele media gecommuniceerd en door het merendeel van de bevolking voor waar aangenomen.

Scenario "Tegen het Nieuwe Normaal"

Na de laatste ronde van versoepelingen blijft de COVID-crisis beheersbaar, een nieuwe aanscherping van maatregelen is niet nodig. De discussie rondom de noodzaak van bepaalde 'basisregels' (anderhalf meter afstand houden) blijft een bron van onrust en wordt sinds de zomer al in twijfel getrokken door actiegroepen en belanghebbende ondernemers voor wie deze regel omzette derving betekent. Regelmatig komen aanhangers van dit alternatieve narratief aan het woord in de traditionele media en niet zelden leidt dit tot demonstraties.

Scenario "Noodzakelijke kwaad"

Als gevolg van versoepelingen tijdens de zomermaanden heeft het virus kans gezien om zich te verspreiden in een tweede golf. De overheid ziet zich genooddaakt de maatregelen opnieuw aan te scherpen om ineenstorting van de zorgcapaciteit te voorkomen. Het RIVM en vooraanstaande virologen kunnen overtuigend aantonen dat het niet naleven van de 'basisregels' tot deze nieuwe uitbraak hebben geleid, waardoor in de traditionele media niet alleen de aandacht voor alternatieve theorieën over het virus is afgenomen, maar deze ook geregeld worden ontkracht.

Scenario "Geen acceptatie"

Na de versoepelingen tijdens de zomermaanden heeft het virus kans gezien om zich te verspreiden in een tweede golf. De overheid ziet zich genooddaakt een tweede *lockdown* af te kondigen. Toch zijn actiegroepen erin geslaagd de aandacht van traditionele media vast te houden en zwepen zij de bevolking op tegen de nieuwe invoer van maatregelen. De naleving van de tweede *lockdown* is beroerd en de handhaving ervan wordt door actiegroepen op grote schaal in traditionele media afgeschilderd als 'fascistisch' en 'het product van een politiestaat'. Demonstraties en onrusten komen regelmatig voor.

Bijlage 5

Mogelijke scenario's des-/misinformatie algemeen

Onderstaande scenario's zijn gebaseerd op een vast aantal drijvende krachten achter des- en misinformatie. Over deze drijvende krachten worden onderbouwde aannames gedaan, die leiden tot een *baseline* scenario (het meest waarschijnlijke). Vervolgens wijzigen we één van de onzekere aannames om tot een plausibel alternatief scenario te komen. Tot slot wijzigen we een aanname waarvan het zeer onwaarschijnlijk is dat deze zal veranderen om tot een *wild card* scenario te komen.

Scenario "Baseline"

Het bereik van en vertrouwen in de NPO en traditionele media blijft groot. De traditionele media blijven de overheid bovendien steunen, dus zelfs met het uitbreken van een tweede golf in het najaar blijft de grote meerderheid van de Nederlandse bevolking overtuigd van de effectiviteit van de Nederlandse aanpak. De tweede golf wordt tijdig gesignaleerd en blijft beheersbaar. De verslapping rondom het naleven van coronamaatregelen zet door. In aanloop naar de verkiezingen groeit de invloed van des- en misinformatie op bestaande maatschappelijke spanningen met als doel het politieke debat op scherp te zetten. Politici en beroemdheden zijn dan ook steeds vaker verspreiders van des- en misinformatie.

Scenario "Plausible alternative"

Het bereik van en vertrouwen in de NPO en traditionele media blijft groot. De traditionele media blijven de overheid bovendien steunen, dus zelf met het uitbreken van een tweede golf in het najaar blijft de grote meerderheid van de Nederlandse bevolking overtuigd van de effectiviteit van de Nederlandse aanpak. De tweede golf wordt tijdig gesignaleerd en blijft beheersbaar. De verslapping rondom het naleven van coronamaatregelen door een deel van de bevolking leidt tot afkeer bij de rest van de Nederlanders. De voor- en tegenstanders van maatregelen komen rechtlijnig tegenover elkaar te staan, wat de samenleving sterk polariseert. In aanloop naar de verkiezingen groeit de invloed van des- en misinformatie op bestaande maatschappelijke spanningen met als doel het politieke debat op scherp te zetten. Politici en beroemdheden zijn dan ook steeds vaker verspreiders van des- en misinformatie.

Scenario "Wild Card"

Het algemene bereik van de NPO en traditionele media blijft groot. Een grote meerderheid van de Nederlandse bevolking verneemt via deze kanalen het officiële narratief. In de loop van de zomer vindt een doorbraak plaats in de zoektocht naar een effectief vaccin, waardoor het realistisch wordt dat deze in het najaar beschikbaar komt. Er is veel onduidelijkheid omtrent de veiligheid, de werking en de beschikbaarheid van het vaccin. Des- en misinformatie narratieven van verschillende bronnen (anti-vaxx, niet-Europese statelijke actoren, complottheoretici) spelen in op deze onzekerheid. Het resultaat hiervan is dat de Nederlandse bevolking weinig animo heeft om gebruik te maken van het ontwikkelde vaccin.

Bijlage 6

Medialandschap in Nederland [1]

LIMC hanteert drie verschillende categorieën media binnen het Nederlandse medialandschap: Traditionele media, Niet-traditionele media en Alternatieve media.

Traditionele nieuwsmedia: Bedrijven en organisaties die vanuit journalistiek oogpunt nieuws en/of actualiteiten aanbieden, gebruik makend van de journalistieke principes van hoor en wederhoor. Deze nieuwsmedia zijn vaak wel gelieerd aan een bepaalde politieke kleur, maar rapporteren wel genuanceerd.

Niet traditionele media: Nieuwsmedia die niet algemeen nieuws en/of actualiteiten aanbieden, maar bijvoorbeeld specifiek over een bepaald onderwerp of vanuit een bepaalde blik op de wereld. Deze nieuwsmedia kunnen minder genuanceerd zijn dan traditionele nieuwsmedia, of volledig ongenueanceerd.

Alternatieve media: Bronnen die een alternatieve zienswijze bieden dan de (niet) traditionele media.

Traditionele media

- Algemeen Dagblad (AD)
- De Telegraaf
- De Volkskrant
- Het Financieel Dagblad
- Het Parool
- Metronieuws
- Nederlands Dagblad
- NRC
- NU
- Reformatorisch Dagblad
- RTL Nieuws
- Trouw
- Tweakers
- NOS

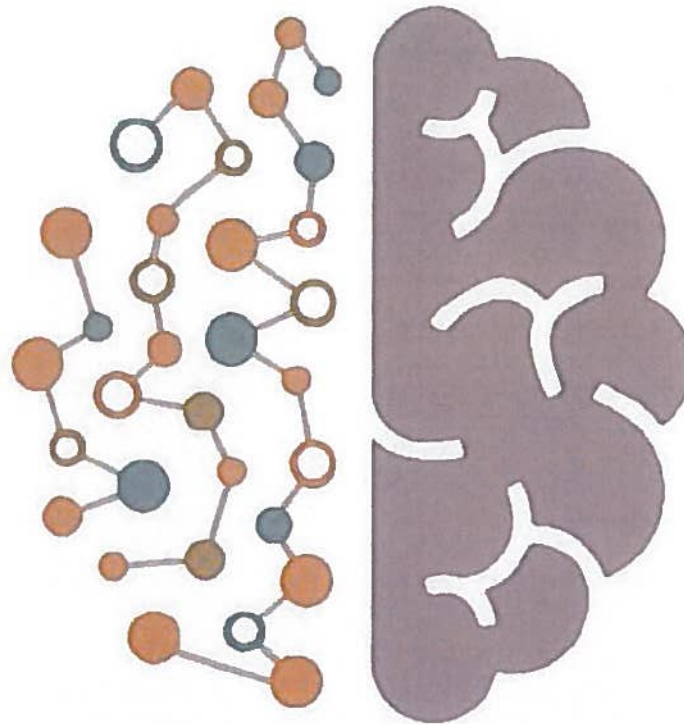
Niet-traditionele media

- De Dagelijkse Standaard
- Dumpert
- Elsevier
- Geenstijl
- Hart van Nederland
- In de Buurt
- Joop
- Libelle
- LINDA.
- Shownieuws
- Vrij Nederland

Alternatieve media

- Actiegroep Containment Nu
- Boublog
- Café Weltschmerz
- Common Sense TV
- [REDACTED]
- Frontnieuws
- Nationale bond tegen overheidszaken
- Ongehoord Nederland
- Saltmines
- Stichting Vaccinvrij
- Stop 5G NL
- The Post Online
- Veren of Lood
- VirusWaaizin
- WantToKnow
- Welingelichte Kringen
- Xandernieuws

[1] LIMC weekly update brief 20200622 Medialandschap

LIMC

LAND INFORMATION MANOEUVRE CENTRE

@

CONTACT US

 Lkol Tonnetkazerne
Eperweg 149
8084 HE 't Harde
Gebouw 230

@ limc@mindef.nl

